

Pentru a realiza, cit de cit, o legătură între scenele dispartate, autorul devine un fel de raisonneur care comentează și interpretează evenimentele descrise. În viziunea regizorului Cseresnyés Gyula unele momente sînt străbătute de reală emoție; cîteva personaje sînt schițate cu îndeminare, jocul actorilor e sincer, dar spectacolul, în întregul său, nu este ferit de monotonie. Poate că la această impresie de neîmplinire au contribuit și decorurile (scenografia: Winterfeld Sándor), uneori cam încărcate și nu prea consecvente în ceea ce privește stilul.

Dintr-o distribuție numeroasă, reținem pe Sinka Károly (Scriitorul), pentru sobrietate și economie de mijloace, pe Czégő Terez (Mama), János (Tatăl), Ferenczy Annamária (Femeia care cîntă), Péterffy Lajos (Gergely, un înțelept al familiei), Szélyes Imre, Puhala Ernő, Mátray László etc.

Un recital colectiv, care se străduiește să împlinească scenic dramatizarea cărții unui mare autor.

Mihai Crișan

**TEATRUL DE STAT
DIN ORADEA
SECȚIA MAGHIARĂ**

COROANA E DE AUR

de Kocsis István

**Data premierei: 20 aprilie 1980.
Regia: SZABÓ JÓZSEF. Scenografia: ELIZA POPESCU.**

Distribuția: V. CSIKI IBOLYA (Maria Stuart); BALLA MIKLÓS (Moray); LAVOTTA KÁROLY (Maithland); MISKE LÁSZLÓ (Knox); ACS TIBOR (Chastelard); LACZÓ GUSZTÁV (Bothwell); DARKÓ ISTVÁN (Melville); TÓTH GYÖRGY (Primul lord); HAJDU GÉZA (Al doilea lord); BORSOS BARNA (Al treilea lord); TOLNAI TANK LÁSZLÓ (Ofițer al gărzii).

Teatrul lui Kocsis István provoacă a-deziuni energice și refuzuri îndrăgite. Fi-
resc, deoarece dramaturgul propune teme
dificile și lansează idei ambițioase.
Astfel, negînd „moartea tragediei“, scri-

itorul încearcă o revitalizare a genului,
prospectînd, ca sursă posibilă a conflic-
tului tragic, raporturile om-istorie, om-
colectivitate, om-putere. În toate iposta-
zele, eroul său este un învingător tra-
gic, datorită contrastului dintre dimensi-
unile sale morale și condițiile în care
este obligat să-și afirme crezul. Eroul,
profund credincios sîsiei, e prezentat au-
tonom, oarecum în dauna acțiunii drama-
tice; de-aici, predominanța replicii, pe
care doar un regizor capabil de invenție
o poate orchestra teatral.

Piesa reprezentată de colectivul oră-
dean, *Coroana e de aur* (Maria Stuart),
a fost scrisă cu un deceniu în urmă și
„recalibrată“ pentru montarea actuală.
Comparînd-o cu lucrările sale mai re-
cente, se observă că autorul a învățat
mult din experiența spectacolului, din
studiul tehnicii dramaturgice. Binecuno-
scutul personaj al Mariei Stuart e pus
într-o lumină nouă: ea își proclamă
dreptul la poezie și la dragoste. Omul-
cap încoronat, dorind să-și păstreze sănă-
tatea rațiunii și a firii, se zbate pentru
a-și apăra libertatea de mișcare și gîndire.
Oligarhia reacționară îi cenzurează
fiecare gest, cîci regina nu mai este un
om, o femeie, ea este o instituție. Capul
încoronat nu mai aparține propriului său
trup, el este creștetul unui sistem, unealta
lui. Atunci cînd sarcina îi este prea grea,
capul se pierde. Drama este centripetă,
structurată pe prezența Mariei, pe inter-
vențiile searbede ale Poetului și pe repe-
tatele atacuri ale Consiliului, realizate
fără savaie și aplomb. Din punct de
vedere spiritual, Maria nu-și are partener
de rang egal în tabără adversă.

Regia lui Szabó József a încercat să
contureze o dramă vie, într-un context
glacial; asistăm la un recitativ, împăr-
țit în runde, cu vagi ecouri din tea-
trul lui Brecht și Dürrenmatt. Din inega-
litățile textului izvorăște o caducitate
supărătoare. În timp ce V. Csiki Ibolya,
protagonista, practică un joc persiflant,
cu intermezzo-uri patetice credibile,
membrii consiliului de coroană sînt răii
din teatrul cu grimase, aluri statuare și
replici stentorale. Aliații Mariei — pu-
țini, cîți sînt — au aerul că sînt prea
mici pentru un război atît de mare. Se
ajunge la o disjuncție tautologică: pro-
gresul e înfățișat cu prospețime, iar re-
acțiunea, cu mijloace învechite.

Teodor Sugar